

بھارت نرمان- حاکم جماعتاں دا اک ہور فریب

۱۵ نومبر ۲۰۰۵ نوں پردھان منتری منموہن سنگھ نے دلی
وچ اک اکٹھ وچ کیہا کہ بھارت دے پنڈا اتے شہراں
وچ جہڑی وٹہ ہے اوہ ختم ہونی چاہیدی ہے اتے دیہاتی
علاقیاں وچ غریبی، جہالت اتے بیماری دے خلاف جنگ جتن
لئی پُرزور اُدم کر کے اک نویں ہندوستان دی اُساری دی
لوڑ ہے۔ پردھان منتری نے کیہا کہ پنڈ شہراں توں بہت
پچھے رہ گئے ہن۔ پچھلی صدی وچ ہوئی ترقی پنڈاں نوں
بہت ہی پچھے چھڈ گئی ہے۔ پنڈاں اتے شہراں وچ ایہ
فرق ہور نہیں ودھن دینا چاہیدا۔ اوس نے ایہ وی کیہا
کہ صفائی، پین دا پائی، بجلی، سڑکاں، صحت، تعلیم اتے
ہور کسے وی حساب نال دیکھیا جاوے تاں پنڈاں دے لوکاں
دا ماڑا حال ہے اتے اوہ اس توں بہتر جیون دے حقدار
ہن۔ منموہن سنگھ نے اگے کیہا کہ اوس دی سرکار دی
بھارت نرمان دی یوجنا اک ایہو جہی یوجنا ہے جس نال
شہراں اتے پنڈاں وچلے اس فرق نوں ختم کیتا جا سکیگا۔
اُونے کیہا کہ بھارت نرمان دے نال ہی قومی دیہاتی صحت
میشن اتے سرو سیکھیا مہم واسطے وی سرکار نے پیسہ
لاؤن دا فیصلہ کیتا ہے۔

ہندوستان دے لوکاں دے آپنی مُکتی، عزت، انصاف لئی سنگھرش
 آتے آپنی حالت نوں بہتر کرن دے گھولاں نوں گراہے
 پاؤن لئی ہندوستان دیاں حاکم جماعتاں آتے اوناں دیاں
 سیاسی پارٹیاں نے سمیں سمیں آتے وکھ وکھ نعرے لائے
 ہن۔ سوشلزم، سیکولرواد، کھلھی منڈی آتے ڈویلپمینٹ
 ورگے نعریاں راہیں ایہ اگے وی لوکاں دیاں اکھاں وچ
 گھٹا پاؤندے رہے ہن آتے ہن وی اسے کوشش وچ
 لگے ہوئے ہن۔ منموہن سنگھ دا بھارت نرمان دا نعرہ وی
 اسے فریب دی مالا دا اک منکا ہے۔ لوکاں نوں ایہو
 جہے جہان سے حاکم جماعتاں آتے انہاں دے نمائندے ۱۹۴۷
 توں ہی دندے آئے ہن۔

آزادی دے فوراً بعد حاکم جماعتاں نوں اپنے مُنافیے ہور
 ودھاؤن لئی اک ایسے ارتھ چارے دی لوڑ پئی جس وچ آپنی
 کوئی پونجی لائے بغیر ہی اوہ سٹیٹ دے خزانے نوں ورت کے
 بہاریاں صنعتاں اُسار کے اک بُنیادی ڈھانچہ قائم کر سکن
 جہدا سارا فائدہ اوناں نوں ہووے۔ ۱۹۴۷ مگروں بنی کانگرس
 دی نہرو سرکار نے حاکم جماعتاں دے اس منتو دی پورتنی
 لئی سوشلزم دے نعرے ہیٹھ لوکاں دی خُون پسینے دی کمائی
 دے پیسے نوں بہاریاں صنعتاں آتے ہور بُنیادی ڈھانچے بناؤن
 لئی ورتیا۔ ایہ گڑھتی اوناں نوں انگریزاں توں ملی ہوئی

سی۔ انگریز بستیاویاں نے وی اپنے مُفاد لئی راج تنتر
 دے سادھن ورت کے ریلوے، نہراں آتے ٹیلیگراف دا جال
 وچھایا سی آتے فیر انہاں وسیلیاں نوں ورت کے ہندوستان
 دے لوکاں دی صدیاں بھر لٹ کیتی سی۔ بستیاوادی ڈھانچے دی
 راکھی آتے ہندوستان دے لوکاں دی لٹ کرن لئی بناے
 گئے۔ آزادی دے بعد انگریزاں دے ڈھانچے نوں ورت کے ہندوستان
 دیاں حاکم جماعتاں نے وی اپنے مُفاد لئی لوپے آتے
 سٹیل دے وڈے وڈے کارخانے آتے ہور وڈیاں صنعتاں
 قائم کیتیاں۔ انہاں بہاریاں صنعتاں نوں بناؤن لئی راج
 تنتر نے سوشلزم دے نعرے ہیٹھ لوکاں توں اکٹھی کیتی
 ہوئی پونجی لائی پر انہاں صنعتاں دا فائدہ صرف حاکم جماعتاں
 نوں ہی ہویا۔ اوناں دے مُنافے بہت وڈھ گئے۔ ایہ کوئی
 اتفاقاً گل نہیں سی کہ ۱۹۵۶ وچ ٹاٹا آتے برلا دوہاں
 نے ہی ایہ گل کہی سی کہ سانوں نہرو والا سوشلزم
 بالکل پسند ہے۔

اس طریقے نال راج تنتر راہیں لوکاں دے سارے منگھی
 آتے قدرتی سادھناں نوں وڈے سرمائے داراں آتے وڈے جگیداراں
 دے مُنافے ودھاؤن لئی استیال کیتا گیا پر اس سارے عمل
 نوں سوشلزم دا نام دتا گیا۔ اس نوں سوشلزم دا ناں
 اس لئی دتا گیا کیونکہ بستیاواد دے جو لے ہیٹھوں نکلے ہندوستانی

لوکاں دی تانگہ سی کہ اک ایہو جیہا نظام آتے ارتھ چارا
 قائم ہووے جس وچ لوکاں دیاں لوڑاں پوریاں ہون آتے
 اوس ویلے لوکاں نوں لگدا سی سوشلزم اک ایہو جیہا سسٹم
 ہے جو ایہ کم کر سکدا ہے۔ حاکم جماعتاں نے لوکاں
 دے سماج واد پرتی جذباتاں نوں سمجھیا آتے لوکاں دے انہاں
 جذباتاں نوں ورگلاؤن آتے اپنے پچھے لامبند کرن لئی سوشلزم
 دا نعرہ لایا۔ نیہرووادی سوشلزم دے دوران ٹائے، برلے آتے
 پور وڈے سرمائے داراں دے منافعے سینکڑے گنا ودھے آتے
 آرتھکتا آتے اوناں دی جکڑ پور مضبوط ہو گئی۔ مثال
 دے طور تے ۱۹۸۰ وچ ہندوستان دے ۱۰۱ وڈے سرمائے داراں
 دے گھرائے کُل صنعت دے ۶۶ فی صدی حصے نوں کنٹرول
 کردے سی۔ سرکار دے ہی اک ادارے نے دسیا سی کہ
 ۱۹۷۲ توں ۱۹۸۳ تک وڈے سرمائے داراں دی سمپتی ۲۱۲ فی صدی
 ودھی ہے۔ ۱۹۷۰-۷۱ وچ ۴ فی صدی ذمینداراں کول کُل زمین دا
 ۳۱ فی صدی ہو گیا سی۔ مدھ ورگ دے کجھ افسراں آتے
 بڈھیجیویاں نوں وی ایہدا تھوڑا بہت فائدہ ہویا جس نال
 اوہ وی اس سوشلزم دے سوہلے گاؤندے رہے۔ ڈوجے
 پاسے، اس سوشلزم وچ لوکاں نوں پین لئی صاف پانی وی
 نہیں ملیا آتے حاکم جماعتاں دی انہی لٹ کر کے بھگھمری
 آتے جہالت دا بازار گرم رہیا۔

ٹاٹے اَتے برلے دے پسندیدہ اس سوشلزم دی حمائت کرن
 لئی کانگرس، شیپیقائیۃ اَتے شیپیقائیۃ(ایم) نے لوکاں وچ
 بھلیکھے کھڑے کیتے اَتے اوناں نوں گمراہ کرن لئی ہر
 تراں دا جھوٹہ اَتے فریب ورتیا۔ انہاں پارٹیاں دے آگواں
 نے کیہا کہ نہرو اَتے کانگرس روشن خیال اَتے اگانہ ودھو
 بُرجوازی دے نمائندے ہن اَتے سوشلزم دے پیروکار ہن
 اَتے اس لئی انہاں دی حمائت کرنی چاہیدی ہے۔ اس تراں
 اوناں نے مزدور جماعت، کساناں، عورتاں، نوجواناں اَتے
 پورناں لوکاں نوں کانگرس دی سرکار دی اَتے ایہدے بھلیکھیاں
 دی حمائت کرن لئی اَتے جاری رکھن لئی لامبند کیتا۔ ہر
 اوکھے ویلے انہاں نے کانگرس پارٹی اَتے حاکم جماعتاں
 دے فریب دی حمائت کیتی۔ حاکم جماعتاں دا ایہ سوشلزم
 بالکل ہی پھراڈ سی۔ اس نظام دے خلاف لوکاں دے گھول
 اُٹھنے وی لازمی سن اَتے اُٹھے۔ پر لوکاں دی جھڑی وی
 طاقت اَتے لہر نے اس نظام دا ورودھ کیتا اوہنوں ڈنڈے
 اَتے گولی نال کچل دتا گیا۔

جس تراں حاکم جماعتاں دا سوشلزم اک پھراڈ سی اوسے
 تراں اوناں دا سیکولرواد وی اوس ویلے وی اک فراڈ سی
 اَتے ہن وی فراڈ ہے۔ سیکولرواد دے نعرے ہیٹھ بستیاوا دیاں
 نے فرقو ہنسا اَتے تشدد نوں راج تنتر راہیں جتھیند

کیتا سی۔ آزادی دے بعد وی ایہی سلسلا جاری رہیا۔ مثال
 دے طور تے ۲۰۰۲ وچ گجرات وچ راج تنتر ولوں جتھیند
 کیتی کتلوگارت دی صفائی پیش کردے ہوئے اوس ویلے دے کیندری
 سرکار دے رکھیا منتری جارج پھرنانڈز نے پارلیمنٹ وچ
 سنسد دے میمبراں نوں دسیا سی کہ گجرات وچ ہوئی کتلوگارت
 کوئی نویں گل نہیں، ۱۹۴۷ توں لے کے ۲۰۰۱ تک تقریباً
 فرقو ہنسا اتے تشدد دیاں پنجاہ ہزار وارداتاں ہو
 چکیاں ہن اتے کسے دوشی نوں کوئی سزا وی کدے نہیں
 ملی، پر اگے کسے نے چوں نہیں کیتی ہن کاہدے لئی
 رولا پائونڈے ہو؟ دلی وچ ۱۹۸۴ وچ سکھاں دی کتلوگارت
 بارے ناناوتی کمیشن دی رپورٹ نے وی اس کتلوگارت اتے
 پوچا ہی پایا ہے۔ ایہ ہے ہندوستان دی حاکم جماعتاں
 دا سیکولرواد۔

جہو جہے فراڈ انہاں دے سوشلزم اتے سیکولرواد ہن
 ایہو جیہا فراڈ ٹیموکریسی وی ہے۔ لوکاں دی تانگہ ایہ
 سی کہ انگریزاں دے جان بعد اوہ اپنی قسمت دے فیصلے
 آپ کر سککے۔ پر ۱۹۴۷ وچ انگریز ہندوستان دے لوکاں
 دی کرت اتے قدرتی وسیلیاں نوں لٹن لئی قائم کیتے ہوئے
 اپنے بستيوادی نظام دی واگ-ڈور اپنے جوئیداراں دے ہتھ دے
 گئے۔ ملک نوں رسمی آزادی بہاویں مل گئی سی پر بستيوادی

راج تندر، قانون آتے سیاسی پرنالی اوسے تراں ہی قائم
رے جس تراں پہلاں سی۔

اک گل جھڑی بدلی اوہ ایہ سی کہ حاکم جماعتاں نوں
لوکاں نوں ووٹ پاؤن دا حق ہن ساریاں نوں ہی دینا
پیا۔ ۱۹۴۷ توں پہلاں ایہ حق جائداد تے نربہر کردا سی۔
ووٹ پاؤن دا حق صرف اوناں کول ہی سی جنہاں کول جائداد
ہندی سی۔ پر ۱۹۴۷ دے بعد ایہ حق سارے ہی لوکاں نوں
دینا پیا۔ ایہ حاکم جماعتاں دی مجبوری سی۔ اوناں نوں
ایہ ریئت لوکاں نوں دینی ہی پئی۔ پر سیاسی طاقت پہلاں
وانگ گجھ ہی پریواراں دے ہتہ وچ رہی۔ ۱۹۵۰ وچ ہندوستان
دا سنویدھان، جو کہ حاکم جماعتاں نے ہی بنایا سی،
انگریزاں دے قانون نالوں کوئی زیادہ وگھرا نہیں سی۔ اس
سنویدھان وچ کسے دے وی حق دی گرنٹی نہیں دتی گئی۔ پہلاں
وانگ ہی قوماں، کومیتاں آتے کبائلی لوکاں دے ہکاں نوں
نکار دتا گیا۔ بستیاوادی پارٹی راج دی سیاسی پرنالی راہی
لوکاں دی سیاسی پرہتا ہتھیا لئی گئی۔ لوک صرف اک ووٹاں
پاؤن والا ہجوم بنا دتے گئے جنہاں نوں ووٹاں والے دن
گھیر کے ووٹاں پوآ لئیاں تے فیر اگلیاں چوٹاں تگ گھڈے
لائی رکھیا۔ جے کسے نے ایہدے خلاف آواز اٹھائی تاں
اوپنوں ڈنڈا آتے گولی سیکہ ورت کے دبا دتا گیا۔ ۱۹۵۱

وچ ہندوستان دے پردھان ڈاکٹر راجندر پرشاد نے کیہا
 سی کہ پچھلے چار سالوں وچ آزاد ہندوستان دی سرکار نے
 لوکاں اُتے انگریزاں دے دو سو سالوں دے راج نالوں وی
 وڈھ واری گولی چلائی ہے۔ حاکم جماعتاں دی ٹیموکریسی دا
 ایہ خاصہ اوس تران ہی قائم ہے۔ ہزاراں وار فوج اُتے
 نیم فوج نوں لوکاں دے ہکاں اُتے حملے کرن لئی بھیجیا
 گیا ہے۔

موجودہ نظام ہیٹھ لوکاں نوں اپنے جیون بارے فیصلے کرن
 دا کوئی حق حاصل نہیں۔ ایہ اس ٹیموکریسی دا خاصہ ہے۔
 پر حاکم جماعتاں دیاں پارٹیاں جوین کہ کانگرس، بہاجپا،
 شیپیقائیہ اُتے شیپیقائیہ (ایم) اُتے ہور ایہو ڈنڈ پاؤندے
 آئے ہن کہ ہندوستان دُنیا دی ساریاں نالوں وڈی ٹیموکریسی
 ہے اُتے لوکاں نوں اس جمہوریت دی راکھی کرن لئی کیہا۔
 ایہو جہی لوک رائے بناؤن دی کوشش کیتی جاندی ہے کہ اس
 جمہوریت وچ لوکاں نوں کجھ حق حاصل ہن اُتے اوہ اپنی
 تقدیر بارے آپ فیصلے کر سکدے ہن۔ پر حقیقت اس توں
 بہت ہی دور ہے۔ آج ہندوستان دے کسے وی حصے وچ
 لوکاں نوں اپنی زندگی بارے فیصلے کرن دا کوئی حق نہیں
 ہے۔ اوہ اپنے منگھی اُتے قدرتی سادھناں بارے کوئی فیصلہ
 نہیں کر سکدے۔ چوٹاں وچ ووٹاں پاؤن دے علاوہ اوناں دے

ہتہ وچ گجھ وی نہیں۔ راج تنتر دے سارے ہی ادارے اونان
دے خلاف ہن۔ عام آدمی نوں کسے وی سرکاری دفتر وچ
جان تے ایہ احساس اک دم ہو جاندا ہے کہ اوتھے اوس
دی کوئی سوائی نہیں۔ ایہ ادارے اوہدے مسلے حل کرن لئی
نہیں بلکہ اونان مثلیاں دی جڑھ ہن۔

ڈویلپمینٹ دا نعرہ وی اک ایہو جیہا نعرہ ہے جو سامراجیاں
آتے حاکم جماعتاں دے بہت راس آیا ہے۔ اس نعرے نال
اوہ لوکاں نوں ایہ یقین دواؤن دی کوشش کر رہے ہن
کہ دیسی تے ودیشی پوجی نوں گھلھی چھٹی دین نال
لوکاں دے قدرتی سادھناں آتے منگھی سادھناں دی لٹ
ڈویلپمینٹ ہے تے لوکاں دے فائدے لئی ہے۔ اوہ کہندے
ہن کہ ایہدے نال لوکاں دی آتے ملک دی ڈویلپمینٹ
ہندی ہے تے اوہ سبھ گجھ لوکاں دے بھلے لئی ہی کر
رہے ہن۔ سامراج آتے حاکم جماعتاں دے اس نعرے
دا رولا سرکاری آتے غیر سرکاری ادارے ہر پاسے پائی جاندا
ہن۔ عالمی بینک، آئی قایم قایف، وشو وپار سنسٹھا آتے ہور
ادارے ڈویلپمینٹ دی گل کردے نہیں تھکدے پر اصلیت ایہ
ہی ہے کہ اس نعرے ہیٹھ لوکاں دی اک بہت وڈے پیانے
تے لٹ کیتی جا رہی ہے۔ مثال دے طور تے کیرلا دے
اک پنڈ وچ جتھے لوکاں نوں پین نوں پائی نہیں ملدا،

سرکار نے کوکا کولہ نوں روز پنج لکھ لٹر پانی مُفت
 دین دی سہولیت دتی سی اتے ایہدی وجہ ایہ دسی گئی
 سی کوکا کولہ اوس علاقے نوں ڈویلپ کر رہیا ہے۔ امریکہ
 وچ وی جدی لوکاں نوں ڈویلپمینٹ دے نعرے ہیٹھ ہی
 کروڑاں دی تاداد وچ کتلوگارت دا شکار کیتا گیا سی۔
 اسے تراں نربدا گھاٹی وچ کبائلی لوکاں دے قدرتی سادھناں
 نوں ہڑپن لئی ڈویلپمینٹ دا راگ الاپیا جا رہیا ہے۔
 انگریز بستیاوا دیاں نے ہندوستان دا راج تنتر لوکاں دے
 سادھن اس تراں ہڑپن لئی اک وڈے ہتھیار دے طور تے
 قائم کیتا سی اتے ہن اس ہتھیار نوں ورت کے ایہو جہی
 ڈویلپمینٹ کرن دا راگ منموہن سنگھ دی سرکار وی الاپ
 رہی ہے۔

اسے تراں ہی گھلھی منڈی دی گل وی کیتی جاندی ہے
 ہالاں کہ گھلھی منڈی ختم ہویاں تقریباً سو سال ہو
 گئے ہن اتے سرمائے دار اجاریداراں نے آپ ہی ایہ گھلھی
 منڈی ختم کیتی ہے۔ مثال دے طور تے ۱۹۰۸ وچ روکپھیلر
 نے کیہا سی کہ گھلھی منڈی اک پاپ ہے۔ منڈی آزاد
 نہیں بلکہ ایہدا دا سارا کنٹرول وڈے سرمائے داراں اتے اجاریداراں
 دے ہتھ وچ ہے۔ اک کھوج مطابق نیویارک دے سٹے بازار
 وچ شعراں دے پندراں فی صدی مالک اسی فی صدی شعراں نوں

کنٹرول کردے ہن۔ لوکاں نوں بھلیکھے پائے جاندا ہن کہ
 کوئی کھلھی منڈی ہے اتے اس کھلھی منڈی دے دیوی
 حق نوں تسلیم کرن نال سماج اتے ویکتی نوں درپیش مسلے
 حل ہو جائگے۔ پر ایہدے پچھے وڈے اجاریداراں دا ہتھ
 لکھا ہویا ہے جو چھوٹے سرمائے داراں نوں اپنے مگر لا
 کے برباد کردے ہن اتے مدھ ورگ نوں نویں اُساری دے
 اُدم توں روکن لئی ایہو جہے بھلیکھے پائندے ہن۔ امریکہ
 وچ ہر سال لکھاں ہی چھوٹے وپاریاں دا گھان وڈے
 اجاریدار کردے ہن۔

حاکم جماعتاں دا عام لوکاں تے دبا ہے کہ اوہ اپنے
 اُوبھو اتے دھیان نہ دین اتے اپنے تجربے توں کوئی
 سِٹے نہ کڈھن۔ ایہدے نال ہی اوناں تے ایہ وی دبا
 ہے کہ اوہ دوسرے مُلکاں دے لوکاں دے تجربے توں وی
 کجھ نہ سیکھن اتے کوئی سِٹے نہ کڈھن۔ مثال دے
 طور تے پنجاب وچ ہزاراں ہی نوجواناں دے قتل پولیس
 اتے فوج نے کیتے جنہاں دی کوئی تفتیش، کوئی سُنوائی
 نہیں ہوئی۔ ہزاراں ہی لاشاں نوں بناں شناخت دے فوک دتا
 گیا پر کسے نوں کوئی سزا نہیں دتی گئی۔ لوکاں اتے ایہ
 دبا ہے کہ لوکاں خلاف انہاں سارے جُرماں نوں بھلنا ہی
 بہتر ہے کیونکہ ہندوستان اک ڈیموکریسی ہے۔ اتھے ہر

پنج سالن بعد چوٹاں ہو جاندياں ہن آتے جے تہانوں
کانگرس پسند نہیں تاں اکالیاں نوں جاں کسے ہور نوں ووٹاں
نال جتا دیو۔ پر لوکاں دے قاتلاں بارے کوئی تفتیش آتے
کاروائی نہیں ہو سکی۔ اسے تراں بنگال وچ کیہا جاندا
ہے کہ لوکاں نوں آپنا تجربہ آتے مسلے بھل جانے چاہیدے
ہن کیونکہ جے اوناں نے شیپیقائیۃ(ایم) دی سرکار دے خلاف
گجھ کیتا تاں کانگرس جاں بہاجپا طاقت وچ آ جائگے جو
کہ ہور وی بہیڑی گل ہوویگی۔

ہندوستان دیاں حاکم جماعتاں آتے اوناں دے ودیشی جُنڈیداراں
دے ڈویلپمینٹ، ٹیموکریسی، سیکولرواد، گھلھی منڈی
سوشلزم آتے بھارت نرمان دے نعرے لوکاں دے مُکتی دے
گھولاں نوں گراپے پاؤن لئی ہن۔ ایہ لوکاں نوں اپنے
مثلیاں آتے تجربے ولّ دھیان دین توں روکن آتے اوناں
نوں گراپے پاؤن دیاں سکیاں ہن۔ حاکم ٹولا نعرے اوہو
لاؤندا ہے جو لوکاں دیاں تانگھاں نال میل کھاندے ہن پر
کم ایہدے دے اُلٹ کردا ہے۔ مثال دے طور ۱۹۴۷ توں لے
کے ہن تک جہڑی وی سرکار آئی ہے اوسنے غریبی ہٹاؤن دا
نعرہ لایا ہے پر غریبی ودھدی جاندی ہے۔ کدے کھندے ہن
کہ غریبی سوشلزم نال ہٹائی جاویگی، کدے کھندے ہن کہ
نجیکرن آتے گھلھی منڈی نال ہٹ جاویگی آتے کدے کھندے

ہن کہ ڈویلپمینٹ نال ہٹ جاویگی۔

اس نعرے بازی وچ حاکم جماعتاں دیاں ساریاں ہی پارٹیاں
اک سر ہن۔ کانگرس ہووے جاں بہاجپا، شیپیقائیۃ ہووے جاں
شیپیقائیۃ(ایم) جدوں حاکم جماعتاں نوں سوشلزم دے نعرے
دی لوڑ سی تاں ایہ ساریاں ہی سوشلزم دی گل کردیاں
سن۔ کانگرس سوشلزم دی گل کردی سی، جنسنگھ ویدک سوشلزم
دی گل کردی ہندی سی۔ کہہ اتے سچے کامریڈ وی اسے
رنگ وچ سن۔ جدوں حاکم جماعتاں نے نجیکرن اتے کھلھی
منڈی اتے وشویکرن دی گل شروع کیتی تاں انہاں ساریاں
پارٹیاں نے وی اوہو بولی بولنی شروع کر دتی۔ ایہ ساریاں
ہی پارٹیاں ہن آرتھک سدھاراں دیاں گلاں کر رہیاں ہن
اتے پچھمی بنگال وچ شیپیقائیۃ(ایم) دی سرکار وی اسے
سر وچ بول رہی ہے۔ کسے بوٹے دی اصلیت دی پچھان
اوپدے پھل توں ہندی ہے۔ حاکم جماعتاں دے پچھلے اٹھونجا
سالوں دیاں کرتوتاں دا پھل ساڈے ساریاں دے سامنے ہے۔ اس
دے پھل توں اس بوٹے دی پچھان صاف ہے۔ ہڈنستان اندر
لگے ہوئے سرمائے داری دے بوٹے دے پھل دی کڑواہٹ نوں
سماج واد، جمہوریت، سیکولرواد، بھارت نرمان جاں پور کسے
وی تراں دی فریبی نعرے بازی نال لکایا نہیں جا سکدا کیونکہ
غریب پور غریب ہندے جاندے ہن اتے امیر پور امیر۔

غریباں دی گنتی وی اتے غریبی وی ودھدی ہی جاندی ہے۔

لوکاں کول اکو اک راہ ایہ بچدا ہے کہ اوہ اپنے تجربے
توں سیٹے کڈھ کے حالات دا نرنا کرن۔ اپنے تجربے
توں کڈھے ہوئے سیٹے اوناں نوں نویں اُساری دا راہ
وکھاؤنگے۔ اس کم وچ اوناں دی مدد اوناں دا اپنا
درشن، اپنا فلسفہ، اپنی سیاسی سیدھ اتے دُنیا بھر دے
مزلوماں دے گھولاں توں کڈھے ہوئے سیٹے ہی کر سکا دے ہن۔
حاکم جماعتاں اتے اوناں دیاں سیاسی پارٹیاں دے نعریاں
دے جنجال توں بچاء صرف اپنے تجربے ول دھیان دے کے
اتے اس توں سیٹے کڈھ کے ہی ہو سکا ہے۔ اس تراں
ہی لوک اپنے ہکاں دی راکھی لئی نویں راہ کھول سکا دے
ہن اتے آرتھک، سیاسی اتے سماجک رشتے نویاں لیہاں
تے قائم کر سکا دے ہن۔